

فلسفه و چرایی مشارکت در حفاظت از تنوع زیستی

* نویسنده مسئول: محمدحسین ایران نژاد پاریزی، استادیار گروه محیط زیست، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه یزد

Irannezhad@yazd.ac.ir

چکیده

مشارکت مردم در حفاظت از تنوع زیستی، یکی از آخرین و موثرترین راهبردهای مدیریت پارکهای ملی و مناطق حفاظت شده محسوب می شود. در این مقاله کوشش گردیده است با استفاده از منابع گوناگون و تجربیات میدانی نگارنده، چرایی مشارکت مردم در مدیریت و حفاظت محیط زیست از دیدگاههای مختلف اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و مدیریت محیط زیستی تبیین گردد. سپس مولفه های اساسی شکل گیری مشارکت پایدار مردم در حفاظت از محیط زیست به بحث گذاشته شود تا دست اندرکاران حفاظت و مدیریت پارکهای ملی و مناطق حفاظت شده بتوانند از بینش روشنتری در باب اهمیت، ضرورت و چگونگی کاربری مشارکت مردم در حوزه تنوع زیستی برخوردار گردند.

واژگان کلیدی: مشارکت، حفاظت، آگاهی، اعتماد، منافع، تنوع زیستی، پارکهای ملی

مقدمه

مشارکت فرایندی است جهت به کارگیری توانمندیهای فردی یا گروهی ذینفعان برای دستیابی به یک هدف بلندمرتبه گروهی. در این فرایند، رفتار آگاهانه، خواست جمعی، پذیرش جمعی، انتخاب و وجود نیازهای مشترک اهمیت دارند. مشارکت مردم یکی از راههای رسیدن به پیشرفت و توسعه پایدار محسوب می شود. مشارکت، مردم محلی را برای داشتن نقش موثر در سرنوشتشان آماده می کند و آنها را قادر می

اولین همایش ملی پارک‌های ملی و مناطق تحت حفاظت

سازد تا در پیشرفت منطقه خود نقش موثری ایفا نمایند. براساس تعریف سازمان ملل با هدف توسعه اقتصادی، طرحی دارای توجیه می باشد که علاوه بر توجیه اقتصادی، دارای پذیرش اجتماعی بوده و کمترین اثرات منفی محیط زیستی را به همراه داشته باشد.

در ارتباط با ضرورت مشارکت جوامع ذینفع در مدیریت مناطق چهارگانه حفاظت، در چهارمین کنگره جهانی حفاظت مقرر شد که مسایل اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی نسبت به مناطق مورد حفاظت، موضوع های جنبی و حاشیه ای نباشند. بلکه برعکس، مسایل محوری را تشکیل دهند. براین اساس، توصیه این کنگره این بود که شناخت ویژگی های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جوامع محلی و از جمله طبقه های سنی، جنسی و شغلی، اساس اقداماتی را به وجود می آورند که باید در جهت استفاده پایدار از منابع طبیعی، کاهش فقر، افزایش کیفیت زندگی انسانی و به طریق اولی فراهم آوری زمینه حمایت از مناطق مورد حفاظت انجام گیرد. کنگره بر این موضوع تاکید کرده است که جوامع انسانی که در داخل و پیرامون مناطق حفاظت شده زندگی می کنند، دارای روابط پایدار و مهمی با این مناطق هستند که امکان چشم پوشی و حذف آنها نیست. (مجنونیان، ۱۳۷۸)

موضوع کلیدی در همه روشهای مشارکت در نهایت این است که مناطق حفاظت شده بتوانند به جزء جدایی ناپذیر، یکپارچه و طبیعی از تمامیت محیط زیست اجتماعی منطقه تبدیل شوند. زمانی که چنین نتیجه ای حاصل آید مردم محلی خود به خود این مناطق را به عنوان کانون های سودمندی برای خود و منطقه زندگی شان تلقی کرده و در این صورت بسیاری از مشکلات ماندگاری و اثرگذاری مناطق حل شده و فصل جدیدی از کار و تلاش خلاق و ثمربخش برای مدیران و مسئولان مناطق حفاظت شده شروع خواهد شد. (مجنونیان، ۱۳۸۷)

در این گفتار کوشش شده است با بهره گیری از منابع علمی گوناگون و تجارب میدانی نگارنده، با بیانی روشن به فلسفه و ضرورت مشارکت مردم در حفاظت محیط زیست بویژه تنوع زیستی پرداخته شود. بدین ترتیب ضمن بیان چرایی حفاظت از تنوع زیستی، چرایی مشارکت از دیدگاههای گوناگون اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و مدیریتی تبیین می گردد. در ادامه مولفه های اساسی در شکل گیری مشارکت به بحث گذاشته می شود تا چراغ راهی برای حرکت در مسیر پرفراز و نشیب حفاظت روشن شود.

پیشینه پژوهش: نتایج پژوهش قلی زاده و همکاران (۱۴۰۰) حاکی از آن است که مشارکت محیط زیستی متأثر از دانش محیط زیستی، اخلاق محیط زیستی، نوع نگرش به زیست محیط و آموزش رسانه ای است و بیشترین تأثیر مربوط به دانش زیست محیطی است.

اولین همایش ملی
پارک‌های ملی و مناطق تحت حفاظت

اکرمی (۱۳۸۱) بیان می‌کند مشارکت مردم در حفظ محیط زیست به بینش مردم در وابستگی بقای ما به بقای زمین و حفظ شرایط مناسب زیست و تقویت نگرش معنویت‌گرایانه به طبیعت و زمین مربوط می‌شود.

بر اساس پژوهش شاهنوری و همکاران (۱۳۹۷) رهبران مذهبی، مدیران محلی، آموزگاران و مروجان و مدیران کارخانه‌ها و مدیران مسئول رسانه‌ها دارای بیشترین توان و قابلیت مشارکت در حفاظت از محیط زیست هستند و مهم‌ترین زمینه‌های مشارکت آنان، فعالیت‌ها پیشگیرانه، همیارانه، مدیریت مناطق حفاظت شده می‌باشند. سرانجام در رابطه با سازوکارهای مناسب مشارکت عمومی، یافته‌ها نشان داد که گروه‌های جامعه محلی (تعاونی‌ها)، نشست هم‌اندیشی و مراسم نمادین از اهمیت بیشتری برخوردارند.

حجازی و عربی (۱۳۸۷) به نقل از Mushi ۱۹۸۶ بیان می‌دارند چهار عامل برای دسترسی به مشارکت مردم مهم می‌باشند: ایجاد روحیه خوداتکایی بین مردم، فراهم کردن اطلاعات کافی در مورد مشارکت، دستیابی به منابع فنی و منابع اعتباری.

نتایج به دست آمده از پژوهش‌های شمی و خسروی (۱۳۹۵) حاکی از آن است که احداث اقامتگاه سازگار با محیط زیست در منطقه سیمین دشت بر میزان مشارکت و توانمندسازی جامعه محلی منطقه تاثیر مثبت خواهد داشت و این تاثیر بیشتر از میزان متوسط خواهد بود.

بحرینی و امینی ۱۳۷۹ در مقاله‌ای نقش سازمانهای غیردولتی زیست محیطی در دستیابی به مشارکت مردمی به منظور حفاظت از محیط زیست در ایران را به بحث گذاشتند.

رضوانی ۱۳۸۲. به بررسی نقش اکوتوریسم در حفاظت محیط زیست پرداخته است. ویسی و مجدالدین ۱۳۸۹ در گفتاری به بررسی سازوکارها و زمینه‌های مشارکت عمومی در حفاظت از محیط زیست پرداخت. تاکید بر آموزش همگانی محیط زیست یکی از مهمترین سازوکارهای ارائه شده می‌باشد.

مواد و روش‌ها

از واژه مشارکت در ادبیات سیاسی و اجتماعی و اقتصادی استفاده بسیار می‌شود. ورود این واژه به ادبیات حفاظت محیط زیست هم به درازای تاریخ است اما مفهوم آن گاهی ساده شده و تمام مولفه‌های ساختاری مشارکت را دربرنمی‌گیرد. بنابراین نتیجه حاصل از مشارکت در امر حفاظت از محیط زیست دلخواه مدیران و مسئولان نبوده و مورد پسند مردم محلی برای تداوم حرکت

در این مسیر نیست. در این مقاله، کوشش بر آن است تا فلسفه و چرایی مشارکت با ادبیات نگارنده و از دیدگاه‌های گوناگون مورد بررسی قرار گیرد و چگونگی شکل‌گیری و قوام و پایداری مشارکت در حوزه حفاظت از تنوع زیستی به بحث گذاشته شود.

نتایج و بحث

اولین و مهمترین سؤال در بحث مشارکت این است که موضوع حفاظت از محیط زیست چه اهمیتی دارد؟ چرا موضوع مشارکت مردم در امر حفاظت مهم است؟ در پاسخ به این سؤالات باید توجه داشت که مردم آگاه به ارزشها و کارکردهای حفاظت، قطعاً با انگیزه بیشتر و قویتر به مشارکت در این امر تشویق و ترغیب می‌شوند.

در هر زمینه مشارکت بایستی ابتدا ضرورت و اهمیت موضوع مشارکت ملموس باشد.

بر اساس جمع‌بندی اتحادیه بین‌المللی حفاظت از طبیعت و منابع طبیعی، چرایی حفاظت از عرصه‌ها و زیستگاهها در قالب مناطق تحت مدیریت سازمان حفاظت محیط زیست فهرست وار عبارتند از:

- تضمین بقای سیماهای طبیعی منحصر به فرد و معرف و دارای کیفیت استثنایی
- تامین فرصت‌های لازم برای پژوهش و آموزش و تفسیر و استفاده‌های عمومی
- حذف یا جلوگیری از بهره‌برداری یا دخالت‌های انسانی زیان‌آور
- تسهیل پژوهش‌های علمی جهت نظارت پیوسته زیست محیطی
- نگهداری از روابط موزون و هماهنگ طبیعت و فرهنگ از طریق حفظ چشم‌اندازها
- حمایت از شیوه‌های زیستی و فعالیت‌های اقتصادی هماهنگ با طبیعت
- نگهداری از اشکال گوناگون تنوع زیستی. ژن. گونه. اکوسیستم. چشم‌انداز
- ترغیب و تشویق مدیریت مطلوب برای تولید پایدار
- حفاظت از منابع طبیعی پایه (منابع آب و خاک) که تا کنون مصون از کاربری‌های معمول زمین باقی مانده‌اند. (IUCN, ۱۹۹۲) به

نقل از مجنونیان، ۱۳۹۳)

اولین همایش ملی پارک‌های ملی و مناطق تحت حفاظت

با این وصف مناطق تحت مدیریت سازمان حفاظت محیط زیست به عنوان مناطقی برای حفظ ذخایر ژنتیکی و تنوع زیستی مطرح بوده و سطوح مختلف حفاظت از این مناطق، نشان دهنده اهمیت آنها به لحاظ شاخص های غنای ژنتیکی و تنوع زیستی می باشد. به منظور پایداری خصوصیات مطلوب این مناطق می بایست تعارضات حفاظت با منافع انسانی مورد ارزیابی قرار گیرند و براساس توان اکولوژیکی، نحوه بهره برداری پایدار از این مناطق مشخص گردد. به بیان دیگر، ساکن بودن جوامع انسانی در این مناطق موجب وابستگی های اقتصادی- اجتماعی گردیده و می بایست نحوه بهره مندی از این مناطق به گونه ای تغییر یابد که در صورت ادامه سکونت انسان، روند تخریب این مناطق متوقف گردد و فراتر از آن با مشارکت مردم، شرایط حفاظتی ارتقا و بهبود یابد.

سؤال مهم دیگر این است که چرا مشارکت مردم در مدیریت و حفاظت محیط زیست مهم است؟

چرایی مشارکت مردم در مدیریت و حفاظت محیط زیست از دیدگاههای مختلف اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و مدیریت محیط زیستی قابل تبیین است:

■ دیدگاه اجتماعی:

- مشارکت، ضامن پایداری فعالیتها در هر امر اجتماعی است.
- حفاظت برای مردم است. پس دخالت آنها در حفاظت برای تامین منافع مردم اهمیت دارد.
- تخلفات هم عمدتاً از سوی مردم محلی یا با کمک آنها صورت می گیرد. برای کنترل تهدیدها مشارکت یک استراتژی سودمند برای کنترل متخلفان بومی است.
- مشارکت به معنای هم افزایی نیروهای جامعه برای یک هدف معین است و هدف حفاظت بدون هم افزایی همه نیروهای موثر محقق نمی شود.

■ دیدگاه سیاسی:

- بخشهای دولتی در تامین اهداف حفاظت کارآمدی مطلوبی ندارند و حتی در برخی موارد ناکارآمدند.
- مشارکت به مفهوم توسعه سیاسی و مردم سالاری است و در موضوع حفاظت هم این امر قابل تحقق است.

اولین همایش ملی
پارک‌های ملی و مناطق تحت حفاظت

■ دیدگاه اقتصادی:

- مشارکت یعنی استفاده از همه منابع موجود برای حفاظت. توسعه منابع انسانی و مالی برای حفاظت با مشارکت مردم امکان پذیر است.
- مشارکت یعنی سهم نمودن توان جوامع محلی در پرداخت هزینه ها و سهم نمودن آنها در دریافت منابع و سودمندیها. بنابراین جوامع محلی هم در هزینه ها و هم در منافع اقتصادی مترتب بر آن سهم خواهند شد و باری از دوش دولت برداشته می شود.

■ دیدگاه مدیریت محیط زیست:

- از دیدگاه مدیریت محیط زیست مشارکت به معنای مهار و کنترل عوامل درونی و محلی ضد مدیریت است.
- از طرف دیگر مشارکت سبب فراهم شدن بستر لازم جهت کاربست دانش، تجربه و فرهنگ جوامع بومی در مدیریت منابع می شود.
- همچنین مشارکت به فراگیری حفاظت از مفهوم تک بعدی مدیران محیط زیست به آحاد جامعه منجر می شود.
- علاوه بر این مشارکت کوششی است جهت حفاظت از تنوع فرهنگی به عنوان یک بعد از حفاظت از تنوع زیستی و مشارکت یعنی مدیریت هماهنگ با همکاری بین مسئولین مردم و گروههای همسو (ذینفعان) و حضور موثر آنها در تصمیم گیریها و اجرا و نظارت بر فعالیتهای آنها.

- مشارکت یعنی برداشتن گام اساسی برای تثبیت مفاهیم آمایش سرزمین و توسعه پایدار و حفاظت فراگیر حتی در سایر عرصه های بدون عنوان حفاظتی (بخاطر نقش کربدوری و ضربه گیر برای مناطق حفاظت شده موجود)
- و از همه مهمتر مشارکت سبب تربیت نیروهای جوان و خلاق برای طرح ریزی مناطق جهت تامین آینده پایدار می گردد. (ایران

نژاد. ۱۴۰۰)

مولفه های اساسی مشارکت چیست؟

در ابتدای تعریف مشارکت بیان شد که مشارکت یک فرآیند است. قاعده فرآیندها بر جریان مداوم داده ها و ورودی ها به سیستم برای تولید محصول است. بر همین اساس در موضوع مشارکت مهمترین ورودی سیستم آگاهی و افزایش روزافزون دانش و بینش مشارکت کنندگان است. بنابراین بنیان های مشارکت بر سه محور استوار می گردند. هر مشارکتی با "آگاهی" از موضوع مشارکت شروع می گردد. به عبارت

اولین همایش ملی پارک‌های ملی و مناطق تحت حفاظت

دیگر مشارکت بدون آگاهی، حرکت کور و هیجانی و موقتی است که ممکن است عده ای را به طی مسیری تشویق نماید اما به سرعت متوقف می شود. اما با تقویت دانش و بینش در زمینه موضوع مشارکت هست که راه گشوده می شود و راهیان مشارکت توان و عزم خود را برای پیمایش دشواریهای مسیر جزم می کنند. موضوع حفاظت محیط زیست و بویژه حفاظت از زیستگاهها و تنوع زیستی در قالب پارکهای ملی و مناطق حفاظت شده، موضوع جذاب و در عین حال پیچیده و دشواری است که مردم با سطوح بالاتری از دانش محیط زیستی می توانند در پیمودن مسیر دشوار حفاظت ثابت قدم بمانند.

دومین مولفه اساسی مشارکت "اعتماد" می باشد. در جامعه ای که مردم با آسانی و روانتر به یکدیگر اعتماد می کنند و زمینه های اعتماد گسترده بین مردم و دولت فراهم تر است، شکل گیری و قوام مشارکت سهل تر و ماندنی تر است. اعتماد مردم به مراجع تصمیم سازی و تصمیم گیری اعم از ریش سپیدان و افراد ذی نفوذ محلی و ساختار اداری و دولتی سبب می گردد مشارکت همچون پدیده ای مقبول و مورد پذیرش با سرعت جای خود را باز نماید. اعتماد همچون ملات محکمی است که اجزای پراکنده را به یکدیگر متصل می سازد. هر نوع سستی در این هم پیوندی اجزا، بنیان لرزان و ضعیف تری برای قوام و شکل گیری مشارکت ایجاد می کند و خطر ریزش و نابودی فرآیند مشارکت را در پی خواهد داشت. اعتمادسوزی و از دست دادن گروه های مرجع معتمد، زمینه های قوام و شکل گیری مشارکت را به سرعت از بین می برد و بازسازی اعتماد از دست رفته اگر نگوئیم نشدنی است هزینه بسیار سنگینی دربردارد.

در ادامه فرآیند مشارکت مهمترین حلقه برای تثبیت یک مشارکت فعال و سازنده و ماندگار مولفه "منافع" می باشد. در هر پدیده اجتماعی مردمان آن جامعه با تحلیل صحیح از هزینه-فایده در فرآیند وارد می شوند. در صورتی که منافع آنها در این فرآیند نادیده گرفته شود یا خدشه بر منافع آنها وارد شود به سرعت موضع می گیرند و ضربه کاری بر تداوم شتابان فرآیند مشارکت وارد می گردد. منظور از منافع الزاما منافع نادی ملموس نیست. علاوه بر آن تامین منافع غیرمادی و ناملموس از حس احترام و مقبول بودن تا فواید معنوی حاصل از مشارکت می تواند طیف وسیعی از منافع را برای مشارکت کنندگان فراهم سازد و آنها را دلخوش و امیدوار به تداوم فعالیتهای مشارکتی بنماید.

نتیجه گیری

موضوع حفاظت از محیط زیست و بویژه حفاظت از تنوع زیستی در شکل پارکهای ملی و مناطق حفاظت شده با مدیریت دولت و یا مناطق حفاظت شده خصوصی، جاذبه های چشمگیری در جلب مشارکت مردم دارند. زمینه های مشارکت مردم با افزایش آگاهی های محیط زیستی

اولین همایش ملی پارک‌های ملی و مناطق تحت حفاظت

فراهم می شود. بنابراین هر اقدام و فعالیتی که منجر به افزایش کمی و کیفی دانش و بینش مردم از مسائل محیط زیست و بویژه ارزشهای غیرقابل جایگزین حفاظت از تنوع زیستی در پارکهای ملی و مناطق حفاظت شده شود، گام ارزشمند و تاثیرگذار در شروع درخشان مشارکت مردم در این حوزه می باشد.

حفاظت از داشته ها و سرمایه های طبیعت هر سرزمین، پیمایش مسیری طولانی است به دازاری تمامی تاریخ. با هر عنوان و هر شکل از حفاظت چه در قالب مناطق حفاظت شده و پارکهای ملی با مدیریت دولتی، چه در قالب مدیریت بخش خصوصی با عنوان و مصداق های گوناگون شامل قرق های اختصاصی، شکارگاههای خصوصی و مراکز تکثیر و پرورش حیات وحش، مسیر حفاظت پر فراز و نشیب و با دشواریهای گوناگون روبه رو است که بایستی با مشارکت حقیقی مردم و جوامع محلی پیموده شود. همان ها که تا قبل از ایجاد این مناطق هم با اشکال گوناگون از این داشته ها پاسداری نموده اند. در راه مشارکت پایدار مردم در امر حفاظت بایستی بر مرکبی رهوار سوار شد به نام مشارکت.

بایستی توجه داشت برای حرکت در این مسیر سفر طولانی، استارت زدن ماشین کفایت نمی کند آگاهی مردم شروع فرآیند مشارکت و شکل گیری مرکب این سفر هست. اما این وسیله نقلیه امروزی با برخورداری از چهارچرخ سالم شرایط ادامه حرکت به سمت اهداف سفر را پیدا می کند. در حوزه مشارکت مردم در امر حفاظت محیط زیست و بویژه موضوع تنوع زیستی اعتماد سازی متقابل بین مردم و دولت به مثابه برخورداری مرکب مشارکت از چرخهای سالم و پرباد برای پیودن مسیر سنگلاخی است. مسیری که باید به شدت از این چرخها مراقبت کرد، در صورت آسیب دیدن هر کدام از چرخها، کار کند و یا متوقف می شود و بازسازی اعتماد از دست رفته زمان بر است. بنابراین بخش دولتی و غیردولتی و حتی غیردولتی با مردم محلی بتوانند زمینه های اعتماد به یکدیگر را فراهم سازند و در حفظ و تداوم اعتماد بکوشند حرکت در بستر اعتماد به مفهوم حرکت بر چهار چرخ سالم است. در نهایت این وسیله نقلیه سالم برای تداوم پرشتاب و ادامه دار نیازمند سوخت کافی و سرویس لازم می باشد. قطعا این سوخت چیزی نیست جز احترام به منافع متقابل. بویژه مردم که برای حضور همیشگی آنها در صحنه پرفراز و نشیب حفاظت از تنوع زیستی بایستی منافع آنها هم از جنبه های مادی و هم معنوی محترم شمرده شود. بی توجهی به سودمندی حفاظت برای مردم و بی ارج گذاشتن زحمات و کوشش های مردم در امر حفاظت سبب دلسردی و خروج آنها از فرآیند مشارکت می شود. بنابراین با تعریف چارچوب های قانونی و منطقی ضمن دستیابی به اهداف حفاظت با مشارکت مردم، باید منافع گوناگون مادی و معنوی آنها را پاس

داشت. در صورت تحقق این شرایط است که می‌توان امیدوار بود سفر دور و دراز و همیشگی حفاظت با هزینه کمتر و پایداری بیشتر به مقصد مطلوب رهنمون شود.

منابع و مراجع مورد استفاده

- مجنونیان، هنریک. ۱۳۷۸. راهبردها و معاهدات جهانی حفاظت از طبیعت و منابع زنده (جلد اول)، سازمان حفاظت محیط زیست. ۳۸۶ص.
- مجنونیان، هنریک. ۱۳۸۷. پارک‌های ملی و مناطق حفاظت شده (ارزش‌ها و کارکردها)، سازمان حفاظت محیط زیست. ۴۸۰ص.
- قلی‌زاده سیده فاطمه، فیض‌اله نوروژی و حسین دهقان ۱۴۰۰. تمایل به مشارکت در حفاظت از محیط زیست و عوامل موثر بر آن (مورد مطالعه: شهروندان تهرانی متولد دهه ۸۰ و دهه ۵۰) مجله مطالعات جامعه‌شناختی شهری. دوره ۱۱ شماره ۴ صص ۱۷۶-۲۰۶.
- اکرمی، موسی. ۱۳۸۱. مشارکت در محیط زیست. مجله بازتاب اندیشه. شماره ۳۴.
- شاهنوری، معصومه، محمدی شلمانی، مهشید، و پیروی، شیوا. ۱۳۹۷. بررسی عوامل موثر بر مشارکت در حفاظت از محیط زیست. مدیریت محیط زیست و توسعه پایدار،
- حجازی، یوسف، و عربی، فائزه. ۱۳۸۷. عوامل موثر در جلب مشارکت سازمان‌های غیردولتی در حفاظت از محیط زیست. محیط‌شناسی، ۳۴(۴۷)، ۹۹-۱۰۶.
- هاشمی، سیدسعید، و خسروی، زهره. ۱۳۹۵. بررسی تاثیر احداث اقامتگاه سازگار با محیط زیست بر مشارکت و توانمندسازی جامعه محلی (مطالعه موردی: منطقه سیمین دشت). میراث و گردشگری، ۱(۱)، ۱۱۹-۱۳۸.
- بحرینی، سیدحسین، و امینی، فرهاد. ۱۳۷۹. نقش سازمانهای غیردولتی زیست‌محیطی در دستیابی به مشارکت مردمی به منظور حفاظت از محیط زیست در ایران. محیط‌شناسی، ۲۶(۲)، ۳۵-۴۹.

رضوانی، علی اصغر. ۱۳۸۲. نقش اکوتوریسم در حفاظت محیط زیست. محیط شناسی، ۲۹(۳۱)، ۱۱۵-۱۲۲.

ویسی، هادی و اکبر مجدالدین. ۱۳۸۹. بررسی سازوکارها و زمینه‌های مشارکت عمومی در حفاظت از محیط زیست. مجله محیط زیست

طبیعی. دوره ۶۳ شماره ۱ صص ۹۳-۱۰۷.

ایران نژاد پاریزی، محمدحسین. ۱۴۰۰. گزارش مشارکت مردمی طرح مدیریت پارک ملی سیاهکوه اردکان. اداره کل حفاظت

محیط زیست استان یزد.

مجنونیان، هنریک. ۱۳۹۳. مناطق حفاظت شده، مبانی و تدابیر حفاظت از پارکها و مناطق در ایران و جهان. تهران، دی نگار. ۴۱۶ص.

The philosophy and why of participation in biodiversity conservation

**By: M.H. Irannezhad Parizi, Assistant Prof. of Environmental Science
Department, Natural Resources and Desert Studies Faculty
Yazd University**

Irannezhad@yazd.ac.ir

Abstract

People's participation in biodiversity conservation is one of the latest and most effective strategies for managing national parks and protected areas. In this article, an attempt has been made to explain why people's participation in environmental management and protection from different social, political, economic and environmental management perspectives, using various sources and the author's field experiences. Then, the basic components of the formation of sustainable participation of people in environmental conservation will be discussed so that those involved in the protection and management of national parks and protected areas can have a clearer insight about the importance, necessity and how to apply people's participation in the field of biodiversity.

Keywords: Participation, conservation, awareness, trust, benefits, biodiversity, national parks.